

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

*Qui t'ha dit que
el món era blanc?*

Elaborades per Josep Millo



QUI T'HA DIT QUE EL MÓN ERA BLANC?

D E S C R I P C I Ó

Autora: *M. Jesús Bolta*

Il·lustrador: *Vicente Javier Villena*

Edicions Bromera / Alzira, 1999

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 65

Format: 20,5×13 cm, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de vuit anys. Amb un estil àgil, propi del gènere d'aventures, l'autora d'aquesta novel·la aconseguix ordir una història plena d'interés, de lectura fàcil i entretinguda. Des del primer moment, els lectors i les lectores viuran com a seua l'aventura de Speed, una sabata esportiva que mai no hauria imaginat ingressar en una sabateria tan moguda com la de Jeremies ni trobar-se amb unes companyes tan particulars.

RESUM ARGUMENTAL

Speed, una sabata esportiva, «ingressa» en un taller de reparació a causa dels desperfectes que li ha ocasionat la seua ama, una xiqueta de curta edat. Al llarg dels dies que durarà la seua estada al taller, l'esportiva tindrà ocasió de comprovar la fabulosa diversitat de formes i colors de les sabates que omplien les prestatgeries, així com d'assabentar-se de les anècdotes i peripècies vitals que li conten les noves companyes. Tanmateix, el que més la meravella són les mogudes tan

increïbles i divertides que s'organitzen en la sabateria durant la nit o les absències del sabater: competicions esportives, festes, balls... Lògicament, en aquell ambient de festa contínua, cap sabata no pensa ni per un moment en el retorn a les seues cases respectives.

De sobte, però, aquella convivència pacífica i divertida es veu truncada. Un dia arriben al taller unes sandàlies polides i refinadíssimes —però orgulloses i altives—, que rebutgen el tracte amb la resta per considerar-les inferiors pel simple fet de ser diferents. Per a elles, la seua bellesa i aparença externa tenen més importància que valors essencials com la generositat o l'amistat. Com era d'esperar, la seua presència commociona la vida al taller de Jeremies i les coses comencen a anar de mal en pitjor.

La situació arriba a fer-se insuportable. Quan tothom en la sabateria pensa a donar-los una lliçó, la solució es presenta, inesperadament, en forma d'equívoc: un dia, un client despistat abandona la sabateria sense adonar-se que, el que realment s'endu a casa no són les seues sabates, sinó un parell de sandàlies estúpides. Quan la notícia s'escampa per les prestatgeries, les companyes del taller s'adonen del perill que corren i, malgrat l'antipatia que han despertat, no dubten ni un moment a posar en marxa un pla d'emergència per a rescatar-les.

Efectivament. Una nit, un comando de sabates coneixedores de la zona abandona el taller en direcció al domicili del client despistat i, superant peripècies arriscades i situacions perilloses, aconseguixen rescatar-les i tornar a la sabateria sanes i estàlvies.

Després d'aquest episodi, tothom podrà comprovar que les sandàlies han canviat la seua actitud i ara respecten el dret de cadascú a la seua individualitat. Però la seua satisfacció més gran serà el descobriment d'uns valors que fins ara desconeixien, com l'amistat i la solidaritat.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La fantasia és l'element principal que caracteritza la trama central de la narració. I en aquest sentit, no menys extraordinaris són els matisos i els detalls que l'autora introdueix —tant en els diàlegs com en els passatges narratius— i que contribueixen a caracteritzar el món que intenta construir.

També des del primer moment, els rols dels protagonistes queden ben definits. Conscient que tot el pes de la història recau en la personalitat i diversitat dels protagonistes, l'autora posa una cura extrema en el seu tractament per tal de distingir tot el que són diferències, dins de la diversitat, d'allò que representa posicions, o personatges, antagònics. En aquest sentit, cal posar de relleu la subtilesa amb què s'ha plantejat la contraposició entre els aspectes irrellevants i superflus enfront dels valors fonamentals que donen sentit a les relacions humanes.

L'altre mèrit d'aquesta obra que, sens dubte, ens cridarà l'atenció és l'encert en el tractament del tema. Amb una lectura, diguem-ne, superficial de l'aventura, el lector tindrà la recompensa d'un argument fàcil i accessible, un final feliç i la satisfacció d'haver arribat a la darrera pàgina; però, a poc que propiciem una lectura mínimament reflexiva, no haurem d'estranyar-nos si s'alça alguna mà a l'aula preguntant-nos sobre la intencionalitat encoberta d'alguns passatges, la semblança amb situacions reals o el doble llenguatge que tan encertadament empra l'autora fins a l'última pàgina, on ja, sense cap embut, ens llança el repte final.

Per tot el que portem dit anteriorment, podríem concloure afirmant que la novel·la resulta interessant per l'aventura tan divertida que es viu en un lloc tan insospitat, però que també planteja qüestions importants i de gran transcendència, tals com:

- El respecte a la individualitat dins de la diversitat. Identitat personal i autoestima.

- La importància de l'amistat com una manera de compartir experiències i integrar-se socialment.
- La solidaritat i l'ajuda als altres, encara que pensen de manera diferent a nosaltres.
- El desig de protagonitzar aventures. Què és una aventura, per als infants? Llibres i pel·lícules d'aventures.
- El gust per conèixer i contar històries fantàstiques.
- La tolerància. Actitud pacífica a l'hora de resoldre els conflictes.
- Etc.

L'AUTORA

M. Jesús Bolta va nèixer l'any 1958 a Meliana (l'Horta Nord), on resideix actualment. Començà a escriure fa temps, fins que l'any 1988 va entrar en contacte amb el món editorial. Ha publicat obres infantils i juvenils i ha col·laborat en diferents publicacions, com *Camacuc* i *Boom*. Actualment és professora de llengua i literatura. Entre la seua obra, sòlida i d'una gran qualitat, hi destaquen les novel·les *Les mans d'Amiel*, *La lluna m'ha parlat de tu*, *Vull jugar* i *Pell-roja, rostre pàlid*.

L'IL·LUSTRADOR

Vicente Javier Villena va nèixer a Xirivella l'any 1969. Es llicenciat en arts aplicades i oficis artístics i ha fet cursos de còmic i il·lustració a Barcelona i Madrid. Ha il·lustrat diversos materials per a Edicions Bromera i Editorial Denes. El 1998 va resultar guanyador del Premi Local del Concurs Nacional de Còmic d'Alaquàs.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura d'un llibre d'aventures ha de despertar en els nostres alumnes tot un món de sensacions màgiques i vivències que els recompensen de l'esforç de llegir. La lectura és descobriment i coneixement, però també emoció, creativitat i construcció d'un món interior individual i propi. Acostumar-los a agafar un llibre suposa oferir-los la possibilitat d'interactuar amb els personatges que hi apareixen, amb diferents maneres de pensar i, en definitiva, a prendre postura i a formar-se una opinió. Seguint l'aventura de l'esportiva primer i, després amb la missió per salvar les sandàlies, les lectores i els lectors tenen l'oportunitat de sentir-se membres d'una col·lectivitat, d'una diversitat, d'apassionar-se, de jugar a imaginar...

Cal evitar reconvertir la lectura en una tasca monòtona i rutinària que supose, a més a més, un control sistemàtic del procés lector de l'alumne. Sempre ho hem cregut així. Per aquesta raó, totes les iniciatives didàctiques que es prenguen haurien d'adreçar-se a explotar els seus interessos, sensacions, sensibilitat i creativitat, tot defugint qualsevol temptació de rendibilitzar la lectura amb exercicis obligatoris o amb criteris avaluadors.

En definitiva, hem de fomentar en l'alumnat una actitud positiva que el motive a agafar un llibre, a fullejar-lo i a sentir-se lliure d'iniciar la seua lectura, a descobrir el món meravellós i fantàstic que s'amaga entre les seues pàgines. Serà aleshores quan es convenceran que llegir val la pena.

L'animació a la lectura hem d'integrar-la de manera permanent i definitiva dins del procés formatiu de l'alumnat i no com un recurs temporal o aïllat. En aquest sentit, les estratègies que es poden encetar són quasi infinites: el disseny d'un pla lector negociat amb els alumnes, la creació i el funcionament col·lectiu de la biblioteca d'aula, la secció de llibres

recomanats, la visita a llibreries, les sessions de llibre fòrum, les representacions teatrals, les visites d'escriptors i d'il·lustradors, les celebracions, etc; tasques, en definitiva, que no solament impliquen lectura, sinó que obrin les portes a la globalització i a la negociació amb l'alumnat, tot tenint en compte la seua edat, els seus interessos i les seues capacitats.

A més de les iniciatives anteriors de caràcter general, sobre aquesta novel·la podríem aportar les següents a títol d'exemple:

- Recollir informació sobre novel·les, contes, rondalles, etc. els protagonistes dels quals són éssers inanimats. Títols de pel·lícules i sèries de dibuixos animats.

- Il·lustrar el capítol o fragment d'una lectura amb éssers inanimats com a protagonistes.

- Fer una lectura dramatitzada o representació d'algun passatge, o capítol, seleccionat pels alumnes.

- Establir hipòtesis sobre l'aparició d'altres personatges, desenllaç diferent, etc.

- Establir paral·lelismes possibles entre les situacions plantejades al llibre amb unes altres que coneguen de la vida real.

- Elaboració de jocs diversos per a ampliar el lèxic propi: perxa de paraules, camp semàntic, mapa conceptual, paraules encadenades, etc.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

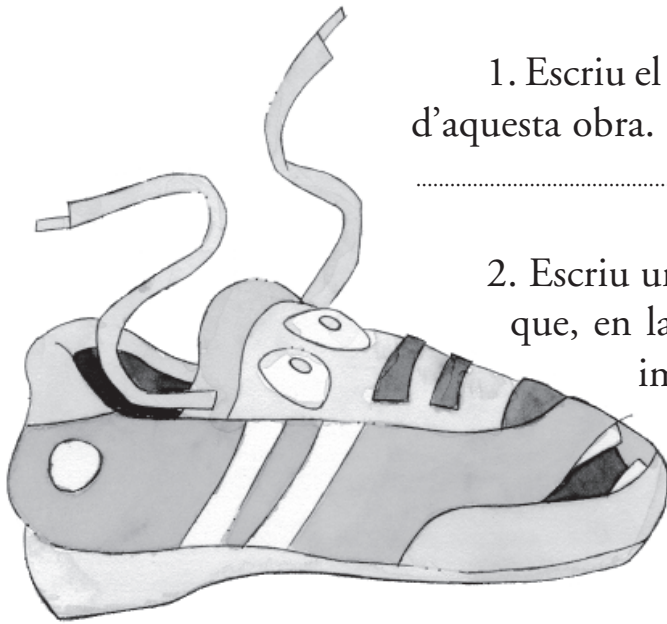
TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR/A:

IL·LUSTRADOR/A:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: Núm.:



1. Escriu el nom del personatge principal d'aquesta obra.

.....

2. Escriu una relació d'altres personatges que, en la teua opinió, també resulten importants.

.....
.....
.....
.....

3. Quin personatge t'agrada més? És a dir, amb quin et sents més identificat/da? Explica per què.

.....
.....
.....

4. Quina és l'escena o el moment que més t'ha agradat del llibre? Conta-ho amb les teues paraules.

.....
.....
.....

5. Fes, en un full, un dibuix que il·lustre l'escena que has contat a l'exercici anterior.

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

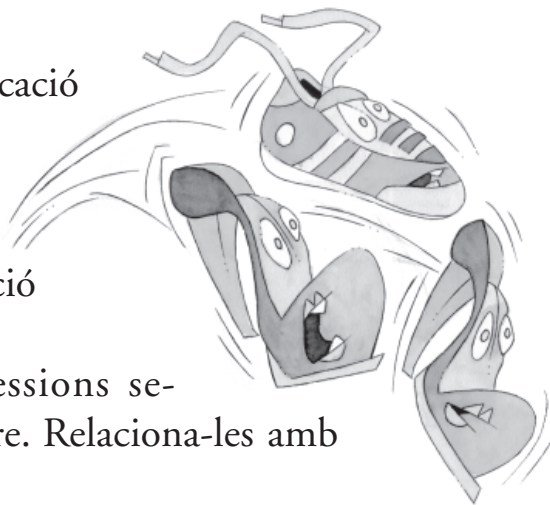
1. Escriu tots els tipus de calcer que conegues. Per ampliar la llista, pots buscar-ne a la pàg. 10 del llibre.

.....

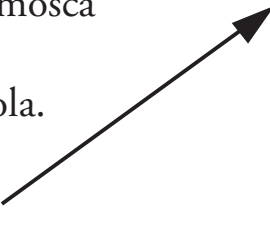
.....

2. De totes les teues sabates, quina és la que més t'agrada? Fes-ne un dibuix en un full i, davall, escriu una breu descripció. Pots parlar de:

- materials de fabricació
- talla
- color
- forma
- estat de conservació



3. Totes les expressions següents es troben al llibre. Relaciona-les amb el seu significat.

- | | | |
|--|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">• Pujar (a algú) la mosca al nas.• Fer un nuc a la gola.• No dir ni pruna.• Un ull de la cara.• No tindre ni cap ni peus.• Tindre el cor presoner.• No arribar (a algú) a la sola de la sabata.• Donar una bona lliçó.• Tirar una maneta a algú. |  | <ul style="list-style-type: none">• Molt car.• Dificultat per a parlar, respirar, etc.• Perdre la paciència, irritar-se.• Ser un disbarat.• No dir res.• Ser molt inferior.• Ajudar.• Estar enamorat.• Donar un escarment. |
|--|---|--|

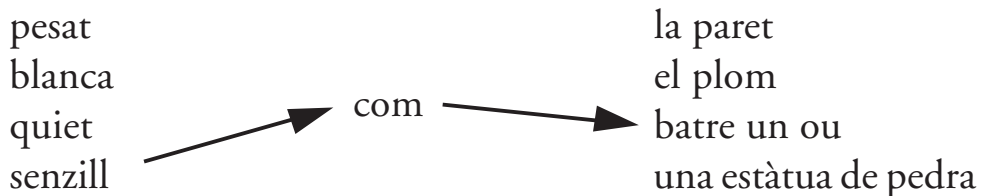


4. Pinta els quadres de les frases següents: de color roig si són vertaderes, i de color groc si són falses.

- El nom de la sabata esportiva era Speedstar.
- El gos del taller temia els atacs de les sabates.
- El sabater va emmalaltir i deixà de treballar durant uns dies.
- Les sabates s'ho passaren molt malament durant la malaltia del sabater.
- Les sandàlies tenien un caràcter simpàtic i agradable.
- Les sabates s'organitzaren per a salvar les sandàlies.
- L'operació per a rescatar les sandàlies s'anomenava «Toc de trompeta».

Ara juga amb les teues companyes i companys: fes frases vertaderes i falses sobre la lectura i que elles i ells les destrien.

5. Unint amb fletxes, forma algunes de les comparacions que apareixen al llibre.



Completa les frases següents amb les comparacions que has format:

- Joana estava malalta. Tenia la cara
- El meu amic Asensi és Sempre et conta la mateixa batalleta.
- Dibuixar una sabata? Això és tan
- Tot estava obscur i tenia molta por. En escoltar aquell crit, em vaig quedar

6. Per quin camí anirà el comando a rescatar les sandàlies?



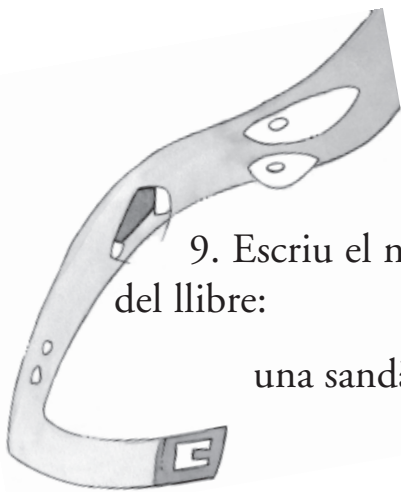
7. Al llibre podem trobar el nom d'alguns productes del camp. Classifica en dos grups les fruites i verdures següents:
meló, carxofa, plàtan, cirera, bleda,
bajoca, taronja, fava, tomaca, pera.

Fruites	Verdures

8. Jeremies és sabater: el seu ofici consisteix a reparar sabates. Escriu els noms dels oficis que s'ocupen de les activitats següents:

OFICI	ACTIVITAT
sabater	reparar sabates.
	treballar o fabricar objectes de la fusta.
	treballar o fabricar objectes de ferro.
	conduir un taxi.
	fer o reparar instal·lacions elèctriques.
	reparar màquines i motors.





9. Escriu el nom del personatge que diu aquestes frases del llibre:

una sandàlia - l'espardenya - mare d'Anastàsia -
un cinturó - Jeremies

- : A la meua filla, les sabates li duren tant com un gelat en ple desert.
- : M'agradaria veure'n a més de quatre amb els pantalons i les falces penjant.
- : No patisques, que els fantasmes només ataquen a partir de les quatre de la matinada.
- : Auxili! Ajudeu-nos! Ens han segrestat! Ens han raptat!
- : No cal que em deixes les dues sabates. Pot endur-se la que està bé.

10. Segons el llibre, Jeremies és un bon sabater. Busca al primer capítol els dos consells que dóna als seus clients per a mantenir les sabates en plena forma.

11. Tria el resum més apropiat a la novel·la, segons la teua opinió.

1	L'esportiva Speed va xarrar amb unes sabates un dia que va visitar la sabateria de Jeremies.
2	Una esportiva ingressa en un taller de reparació. Allí coneix altres companyes i participa en unes festes molt divertides.
3	En una sabateria, una esportiva coneix unes companyes divertidíssimes amb les quals s'ho passa molt bé. Un dia, l'alegria s'acaba a causa d'un parell de sandàlies de molt mal geni. Tanmateix, les sabates donaran una lliçó d'amistat i solidaritat a les sandàlies quan una nit han d'arriscar-se i eixir al carrer a rescatar-les.

12. Fixa't i completa aquest mapa conceptual amb les paraules necessàries:

